

Ministeri Annika Saarikko, Sosiaali- ja terveysministeriö
Ministeri Anu Vehviläinen, Valtiovarainministeriö
Ministeri Pirkko Mattila, Sosiaali- ja terveysministeriö
Ministeri Jussi Niinistö, Puolustusministeriö
Ministeri Paula Risikko, Sisäministeriö
Ministeri Antti Häkkänen, Oikeusministeriö
Alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti Valtiovarainministeriö
Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee, Sosiaali-, ja terveysministeriö
Kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio, Maa- ja metsätalousministeriö

Aluehallintoviraston terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan tehtävien siirto 1.1.2020

Aluehallintovirastojen tietoon on tullut, että Valviran ja aluehallintovirastojen terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisia tehtäviä mahdollisesti ei siirrettäisikään 1.1.2020 perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon, kuten lausunnolla ollenassa Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevassa lakiesityksessä esitettiin, vaan tehtävät siirrettäisiin 1.1.2019 perustettavaan Ruokavirastoon.

Pidämme tehtävien vaikuttavuuden ja tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta välttämättömänä, että tehtävät hoidettaisiin 1.1.2020 alkaen Valtion lupa- ja valvontavirastossa seuraavin perustein:

- Terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaiset ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle ja niillä on kiinteä yhteys mm. muihin tulevan lupa- ja valvontaviraston substanssitehtäviin. Tulevan viraston toimiala ja tehtävät tukevat terveydensuojelulain ja tupakkalain periaatteiden toteutumista.
- Terveydensuojelulain keskeisenä tehtävänä on elinympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen ennalta ehkäiseminen. Tavoitteena on muun muassa terveelliset sisätilat, talous- ja uimavesien terveellinen laatu sekä terveellinen elinympäristö. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää monialaista viranomaisyhteistyötä, jota jo tällä hetkellä tehdään aluehallintovirastoissa ja Valvirassa muun muassa terveydenhuollon, sosiaalihuollon, opetustoimen, työsuojelun ja ympäristölupatehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kanssa. Kaikkien edellä mainittujen yhteistyötahojen tehtävät on suunniteltu siirrettävän Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Lisäksi virastoon on tarkoitus siirtää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista elinympäristöön liittyviä tehtäviä, joiden kanssa terveydensuojelun tehtävillä on monia rajapintoja. Terveydensuojelutehtävien vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, että ne sijoitetaan samaan organisaatioon yhteistyötahojen kanssa.
- Terveydensuojelua koskevat kantelut edellyttävät yhteistyötä erityisesti kunnalliskantelujen ja opetustoimen tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kanssa, joiden tehtäviä hoidetaan perustettavassa Valtio lupa- ja valvontavirastossa.

- Aluehallintovirastoista siirretään ruokavirastoon elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon ohjaukseen liittyviä tehtäviä, tällä hetkellä yhteistyö terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan sekä Ruokavirastoon siirtyvien tehtävien kanssa on lähinnä osittain yhteiset arviointi- ja ohjauskäynnit valvontayksiköihin, joiden toteuttamista voitaisiin jatkaa, vaikka tehtävät olisi sijoitettu eri organisaatioihin.
- Uuden lupa- ja valvontaviraston tehtävät tukisivat Ruokavirastoa paremmin myös tupakkalain valvonta- ja ohjaustehtävää ja tupakkalakiin kirjoitettua tavoitetta: ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen, toimenpiteinä ehkäistä tupakkatuotteiden käytön aloittaminen ja nikotiiniriippuvuuden syntyminen sekä edistää tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettaminen ja suojella väestöä altistumiselta niiden savulle.
- Ruokaviraston lausunnolla olevaan lakiluonnokseen kirjattu toimiala ja tehtävät lähtevät maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tavoitteista ja ne eivät millään tavoin tue terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisia tavoitteita.
- Sosiaali- ja terveysministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön asettamat selvitysmiehet arvioivat terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan ohjauksen järjestämisvaihtoehtoja syksyllä 2016 (raportti 28.11.2016), jossa myös pidettiin ohjauksen keskittämistä Valtion lupa- ja valvontavirastoon yleisesti parempana kuin tehtävien keskittämistä Eviraan. Selvityksessä haastateltiin laajasti ympäristöterveydenhuollon toimijoista hallinnon eri tasoilta.
- Mielestämme terveydensuojelu- ja tupakkalain ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitavan organisaation tulisi olla sellainen, että se tukee sille annettujen tehtävän hoitamista ja asiakaslähtöistä. Valvonnan vaikuttavuuden näkökulmasta terveydensuojelulain ja tupakkalain valvonnan irrottaminen Ruokavirastoon, jonka tehtävät ovat sisällöllisesti täysin erityyppisiä, lisää hallinnollista byrokratiaa asiakkaisiin päin.
- Valtion lupa- ja valvontavirasto laajapohjaisena poikkihallinnollisena virastona turvaa vaikuttavan ja asiakaslähtöisen toiminnan terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaisissa tehtävissä ja samoin tukee uuden lupa- ja valvontaviraston muiden substanssitehtävien vaikuttavuutta.
- Terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan ohjauksessa tulisi huolehtia myös aluetuntemuksesta ja alueellisesta läsnäolosta. Lupa- ja valvontavirastolla tulee olemaan kattava alueellinen toimipaikkaverkosto, jota voi hyödyntää myös terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnassa.

Ylijohtaja Kaisa Ainasoja
 Ylijohtaja Sirkka Jakonen
 Ylijohtaja Minna Karhunen
 Ylijohtaja Mikael Luukanen
 Ylijohtaja Marko Pukkinen
 Ylijohtaja Terttu Savolainen

Lapin aluehallintovirasto
 Itä-Suomen aluehallintovirasto
 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
 Lounais-Suomen aluehallintovirasto
 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto